

Geografka z UJEP spolueditovala mezinárodní publikaci o geografii vzdělávání

24.2.2026 - Rita Kučerová | Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

RNDr. Silvie R. Kučerová, Ph.D., z katedry geografie Přírodovědecké fakulty UJEP se jako spolueditorka prestižní mezinárodní knihy ocitla v kolektivu expertů na prostorovost ve vzdělávání a školství. Handbook on Geographies of Education právě vyšel v nakladatelství Edward Elgar. Kromě samotné editorské úlohy je Silvie R. Kučerová také autorkou jedné dílčí kapitoly, která porovnává podmínky školní docházky na venkově v Evropě a na Blízkém východě, na níž se podílel i Mgr. Petr Meyer, Ph.D., z katedry geografie

Venkovské školy jsou v porovnání se školami ve velkých městech často opomíjeny nebo považovány za něco, co vykazuje nedostatky (je zde málo dětí, nenabízí tolik kroužků). Pohled na venkovskou školu jako na „chudší sestru“ školy městské je kupodivu společný zemím téměř po celém světě. Jedním z cílů práce našich geografů bylo spolu se zahraničními kolegy ukázat, že venkovské školy jsou všude svébytnými institucemi, které zásadně ovlivňují rozvoj obcí i celých regionů.

V rozvinutých zemích, jako jsou Velká Británie, Finsko nebo Česko, se debata o venkovských školách točí především kolem efektivity a modernizace. Hlavní napětí panuje mezi snahou států o úspory (rušení či slučování malých škol) a potřebou obcí udržet si školu jako společenské centrum. *„Řada škol na českém venkově, ale i v západních zemích, na tuto situaci reaguje tím, že namísto tlaku na výkon vyzdvihuje takzvaný well-being žáků. Malé školy mohou uplatnit své specifické přednosti, jakými jsou rodinná atmosféra, individuální přístup nebo třeba bližší kontakt s okolní krajinou. Tím se stávají atraktivní alternativou i pro některé rodiče z měst,”* představuje Silvie R. Kučerová výsledky dlouhodobého výzkumu.

Proti problémům vyspělého světa se situace v rozvojovém Pákistánu zdá dramaticky odlišná. Tamní venkovské školství čelí výzvám, jako jsou vysoká negramotnost, nedostatek učitelů a chudoba. Této blízkovýchodní problematice se věnoval další ze spoluautorů kapitoly, pakistánský výzkumník Qazi W. Ahmed, působící nyní na finské University of Jyväskylä. V textu pojmenovává sociálních bariéry, které brání dětem ve vzdělání, od dětské práce a genderové nerovnosti až po vzájemnou nedůvěru mezi rodiči a učiteli.

„Na rozdíl od evropského venkova, kde je symbolem malá škola s pár žáky, v Pákistánu jsou kvůli geografické odlehlosti a nedostatku prostor desítky dětí mnohdy nahuštěny v nevyhovujících místnostech bez ohledu na věk či předmětovou specializaci učitele. Rodiče pak vidí školu jen jako místo, kde děti fyzicky jsou, ale nic se neučí. To je vede k rozhodnutí, že je raději posílají pracovat, aby pomohly s obživou rodiny,” vysvětluje Kučerová.

V rozhovorech, které Qazi W. Ahmed vedl v pakistánských venkovských školách, navíc mnoho učitelů poukazovalo, že velká část rodičů je negramotných a dětem doma s učením nedokáží pomoci. Některé nedostatky naštěstí kompenzuje způsob života v širší rodině, kdy starší sourozenci nebo vzdělanější příbuzní fungují jako učitelé pomáhající překonávat vzdělanostní propast.

Publikace nejen kapitoly o venkovském školství, ale celé knihy zaměřené na geografii vzdělávání, logicky navazuje na dlouhodobé výzkumné aktivity ústeckého týmu Silvie R. Kučerové. Ať už je to řešení mezioborových grantových projektů (v rámci UJEP spolupráce s Pedagogickou a Filozofickou fakultou), účast v mezinárodním výzkumu, tak například kontakt s decizní sférou (spolupráce s obecně prospěšnou společností EDUin, komunikace s některými zákonodárci Parlamentu ČR apod.).

Kontakt: RNDr. Silvie Rita Kučerová, Ph.D., katedra geografie, Přírodovědecká fakulta UJEP

Edward Elgar patří mezi respektovaná mezinárodní vědecká nakladatelství, zejména v oblasti: ekonomie, evropského a mezinárodního práva, veřejné správy a veřejné politiky a inovačních studií. Toto nezávislé akademické nakladatelství sídlí ve Velké Británii a USA.

<https://www.ujep.cz/cs/58980/geografka-z-ujep-spolueditovala-mezinarodni-publikaci-o-geografii-vzd-elavani>